

К. Г. ГОРОДЕНСЬКА

ДЕРЖАВОТВОРЧИЙ ЧИ ДЕРЖАВОТВІРНИЙ?

У нинішніх суспільно-політичних умовах стали активно вживаними нові складні слова *державотворення, націєтворення* і пов'язані з ними прикметники, другий компонент яких одні пишуть як *-творчий* (пор.: *державотворчий процес, державотворчий потенціал, державотворчий чинник, державотворчий статус, державотворча функція; націєтворчий процес, націєтворчий чинник, націєтворчий аспект* тощо), а інші – як *-твірний* (пор.: *державотвірний чинник, державотвірний підхід, державотвірний потенціал, державотвірна функція, націєтвірний чинник*). Таку ж непослідовність спостерігаємо і в написі складних прикметників з інших спеціальних сфер, пор.: *текстотвірний і текстотворчий потенціал одиниць, реченнєвотвірний і реченнєвотворчий потенціал предикатів, системотвірна і системотворча функція, нормотворчий і нормотвірний процес, нормотворчий акт, нормотворчі тенденції, слотвортворчий і словотвірний процес* та ін. Словники української мови зафіксували раніше створені термінологічні словосполучення, до складу яких увійшли прикметники ще й на *-творний*, пор.: *теплотворна здатність палива, кровотворні органи (препарати), форматворна роль частин мови* та ін. Який із цих трьох названих компонентів потрібно вживати в прикметниках, що виражають ознаку, яка стосується творення, формування чого-небудь? Цього значення надає прикметникам лише компонент *-твірний*. Прикметники на *-творчий* називають ознаку, пов'язану насамперед із творчістю – створенням духовних чи матеріальних цінностей (*мовотворчий*). В українській мові узвичаєне також уживання прикметників *словотворчий* і *формотворчий* (як відповідників до російських *словообразующий, формообразующий*) на означення афіксів, переважно суфіксів і префіксів, що утворюють відповідно слова та форми слів, пор.: *словотворчий суфікс, словотворчий префікс, словотворчий формант, словотворчі афікси, словотворчі засоби, форматворчі суфікси* тощо. Нарешті, компонент *-творний* у словах української мови – це рудимент радянської доби, що залишився в деяких прикметниках під впливом російської мови. Його потрібно замінити на *-твірний*.

Отже, ознаку, пов'язану з творенням, формуванням чого-небудь, виражає в прикметниках компонент *-твірний*. Тому правильно вживати *державотвірний, націєтвірний, системотвірний, текстотвірний, реченнєвотвірний, словотвірний, термінотвірний, формотвірний, нормотвірний, теплотвірний, кровотвірний* тощо.

К. Г. ГОРОДЕНСЬКА, 2017